

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétfői
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 20. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. január 25.

A stambuli forradalom.

A török vulkán kitört. A sok ve-
reség miatt különben is elkieseredett
katonai párt haragját végsőkig fo-
kozta az, hogy a kormány hajlandó
volt Drinápolyt átengedni a bolgá-
roknak, holott a bolgárok ezt a
pompásan megerősített s még job-
ban védett helyet be sem tudták
venni. A nemzeti düh forradalomba
esapott át, lemondatták a nagyvezért,
agyónlőtték a hadügyminisztert, aki
csataldzsai fővezér is volt, a szul-
tán pedig őrizet alá helyezték.

Valóságos elemi erővel robbant
föl a katonai párt aknája Törökor-
szágban s hogy a robbanás követ-
keztében a törmelékek szerterepül-
nek, bizony nem lehet tudni, nem
következik-e nyomukban tűz és
pusztulás a szomszédban, sőt távo-
labb, Európa messze vidékein is?

A török forradalom közvetlen
oka: Drinápoly tervezett átengedése.
Keleti fatalizmussal belenyugodtak
volna a törökök Albánia elveszté-
sége, Macedoniáról is készek voltak
már lemondani, a drinápolyi vilajet
egy részének átengedése sem oko-
zott volna nagyobb katasztrófát. Ez
mind csak veszteség, már pedig
1686 óta, Budavár visszafoglalása
óta a török hozzászokott a veszte-
ségekhez. Drinápoly átadása azon-
ban a török nemzeti becsületbe vágó
és a birodalom fennállását is érintő
kérdés. Drinápoly volt a törökök
első európai fővárosa akkor, mikor
Konstantinápolyban még a mind
szűkebb határok közé szoruló gör-
ög birodalom császárai székeltek.
Drinápolyban temették el az első
hódító nagy szultánokat s innen
indultak Konstantinápoly elfoglalá-
sára. A mint Drinápoly török kézre
került, már csak idő kérdése volt
Konstantinápoly elfoglalása is.

Sokszor megismétli magát a tör-
ténelem; ma hasonló ismétlődés
előtt állunk.

A török birodalom éppen úgy
korhad, züllik, mint korhad, züllött

öt száz év előtt a bizánci császár-
ság. A pusztulás oka is ugyanaz:
a nép erkölcsi elernyedése. A siz-
matikus császárság nemesebb erő-
forrásai éppen úgy elapadtak, mint
a mohamedán kalifátuséi. Nem volt
többé nemesebb, magasabb hatalom,
mely a szertehulló tartományokat
összetartja — elkerülhetlenné vált
az összeroppanása.

Ez a sors közeledik Konstiná-
poly felé most is, másodsor, feltar-
tóztathatatlannul.

Mind a két izben Magyarország
volt ennek a végzetnek első állo-
mása, Drinápoly az utolsó előtti.
Aztán Konstantinápoly következik.
A görögök is, aztán ozmánok is
magyar fegyverektől kapták az első
súlyos csapásokat, melyek őket a
magyar csatateretéről a Balkánra
szorították. A Dunától vissza kellett
tovább vonulni, a Balkán-hegység
mögé, majd elesik Drinápoly, végül
a büszke Bizánc, a kalifák fényes
Sztambulja.

Uralkodókat adott nekünk va-
laha Bizánc is, Sztambul is, ma
pedig saját uralkodói trónusát sem
tudja megoltalmazni.

Az európai Törökország meg-
semmisülése ma már csak idő kér-
dése; ezt az időt lehet valahogyan
mesterséges injekciókkal meghosz-
szabbitani, de a kikerülhetlen vég-
zetet elhárítani nem lehet. Késő bá-
nat minden.

Törökország fennmaradására egy
mód lett volna: ha beleilleszkedik
a keresztény népesaládba s mint
annak idején a rokon magyarok:
felveszi a keresztet. Erről ma, mi-
kor még a mohamedán vallást is
igyekeznek kiirtani a nép lelkéből,
belátható időn belül szó sem lehet.
Nincs más mód, mint szemébe
nézni a sorsnak és halogatni a bi-
rodalom vegromlását addig, a med-
dig lehet.

De vajjon halogatás-e a katonai
párt erőszakos fellépése?

A török katonai forradalomnak
csak akkor lesz létjogosultsága iga-

zolva, ha Csataldzsánál megverik a
bolgárokat. Mert ha Csataldzsánál
a bolgárok találnak győzni, akkor
Konstantinápoly tizenkét órán belül
a bolgároké.

Érdemes-e a főváros sorsát
egyetlen ütközet kiszámíthatlan esé-
lyeire bizni?

A török katonák azt mondják:
igen. Ez katonás válasz. Bátor ka-
tonáktól mást nem is lehet várni.

Az eddigi török diplomaták azon-
ban azt mondták: nem érdemes. És
ők nagyon jól tudták, miért nem.
Ők tudták, miért futottak meg a
szultán seregei Kirklisszénél (a mos-
tani nagyvezér Mehmed Saffet ve-
zetése alatt.) Lüle-Burgásznál, Csor-
lunál. Vajjon fog-e győzni a há-
romszor megvert sereg Csatald-
zsánál?

Most ismét a kard élére van
állítva minden, mert a szövetsége-
sek le nem mondanak Drinápoly-
ról. A válságos, súlyos helyzetben
csak egyre kell minden európai
államnak ügyelnie: hogy a balkáni
tűzvész maradjon eddigi fészkeben
s a sztambuli vulkán ne borítsa
lángba a magunk födelét is.

A katonai forradalom.

A tisztikar ultimátuma.

Konstantinápoly, jan. 24.

Enver bey ezredes, akire a csataldzsai
csapatok parancsnoksága volt bízva, már
8 nap előtt átadta Nazim pasának a *tisztek*
ultimátumát, amelyben figyelmeztetik, hogy
vagy teljesítse a tisztek kívánságát és ne
tűrje Drinápoly átadását, vagy pedig azon-
nal lépjen vissza. Nazim pasa erre a tiszte-
ket tanácskozássra hívta össze és azt mondta,
hogy teljesíteni fogja a tisztek kívánságait.
Mehmed Sefket pasa ezen a tanácskozáson
nem jelent meg és azt jelentette ki, hogy
nem viseltetik bizalommal Nazim iránt. Arra
a hirre, hogy a nagytanács befejezte Dri-
nápoly átadását, a csataldzsai tisztek közt
óriási izgatottság támadt és Enver bey né-
hány tiszttel kedden este Konstantinápolyba
utazott.

A táborban levő tisztikar kedden este Csataldzsában gyűlést tartott, amelyben Enver bey is részt vett, amelyen elhatározták, hogy Drinápoly átadásába nem egyeznek bele és saját felelősségükre folytatják a háborút.

A fronton levő tisztiek megbízták Enver beyet, hogy ezt a határozatot tudassa az új-török komitéval, amely Szaid Halil pasánál permanenciában volt. Az új-török bizottság elhatározta, hogy döntő lépéseket tesz a válaszjegyzék átnyújtásának megakadályozására.

Délután 4 órakor az Aja Szofin előtt nagy tömeg gyülekezett. A vezetők a porta elé dirigálták a tömeget, ahol délután 1 órakor a döntő minisztertanács összeült. A tüntetés rendkívül meglepett mindenkit, mert semmiből se lehetett oly hirtelen nagy mozgalomra következtetni.

Igy történt, hogy a porta előtt majdnem semmi őrség se volt és a tüntetők az udvart és folyosót gyorsan meg tudták szállani.

Eközben az új-török tisztiek a kaszárnyába siettek, hogy megakadályozzák, hogy Fiamil pasa katonákat küldhessen a tüntetők ellen. A helyőrségi tisztiek Enver bey mellett nyilatkoznak. A tisztiek és katonák azonnal megtagadták a térparancsnoknak az engedelmséget. Az új török tisztiek a térparancsnokat elmozdították és őrizet alá helyezték.

A lemondatás.

London, jan. 24.

Talaát bég, az új belügyminiszter, tegnap délelőtt megjelent Kiámil basánál és lemondását követelte. Kiámil megtagadta a választ. A miniszterek délután két óráig a válaszjegyzék megszövegezésével foglalkoztak s azután ebédhez ültek. Néhány perccel három óra előtt megjelent Dzsemál, Adanának volt kváziája, öt lovas tiszttel a porta előtt. Néhány pillanattal utóbb a szomszéd utcákban lévő kávéházakból tizenkét ember érkezett oda kibontott zászlóval. Hozzájuk

A KÉT AKARAT.

Különbséget kell tenni akarat és akarat közt, mondta Jacques Vestor. Tudom tapasztalatból. Bennem mindenki harcra látott, az ipar és kereskedelem sokra hivatott bajnokát, aki Bonaparte módjára nyeri meg egyre-másra az élet csatáit. Csalódtak. Az én történetem sokkal egyszerűbb s aki meghallgatja, tanulhat belőle: diadalaimat csak annak köszönhetem, hogy jól választottam meg az indulás pontját. Jeles tulajdonaim, amelyeket később sikerült kifejtennem, csak következményei ennek a szerencsés indulásnak s a nekem tulajdonított erőforrása tulajdonképpen egy gyenge cselekedetből fakadt.

Mikor kikerültem a műegyetemről, oklevéllel a zsebemben, csak sok lőtás-futás után kaptam megbízást egy-egy házjavításra, vagy egy villáska építésére. De azért fiatalos hévvel s csüggedetlenül dolgoztam s szívesen végeztem a legfárasztóbb munkát is; csak a megalázó hajlongásokkal nem akartam s nem tudtam megbarátkozni.

Egy reggel apám magához hivatott s nővére jelenlétében így szólt hozzám:

— Nézd fiam, légy okos, hallgass a néni bölcs tanácsára. Hagyj fel a makacs-sággal, mely nevetséges a te korodban. Ne mondd, hogy lehetetlen, amit kívánok; mindent lehet, csak akarni kell.

A néni az embereknek ahhoz a fajtajához tartozott, akik győzni akarnak, ha

még mások is csatlakoztak és alig néhány perc alatt kétszáz főnyi tömeg volt együtt. Most megjelent lóháton Enver bég, Kiásszin bég és Halil bég vezérkari tisztekkel és még öt más tiszttel, a kiket a tömeg zajosan éltetett. Enver bég bement a palotába és az ajtónállónak azt mondta, hogy a nagyvezérrel akar beszélni. Azonnal bezárták az összes ajtókat és a térparancsnok személyesen őrködött a bejáratra és csak Enver bégnek és Talaát bégnek engedte meg a bemenetelt. Enver bég a minisztereknek kijelentette, hogy a nemzet nem tudja elviselni Drinápoly elvesztését s ezért a kormánynak le kell mondania. Kiámil basa azonnal megírta lemondását s átadta Enver bégnek, a ki elvitte a palotába. A szultán eleinte nem akarta a dolgot elhinni és első kamarását kiküldte a portára, a hol Kiámil basa újra megírta lemondását, amelyet a kamarás elvitt a szultánnak, a ki azonnal elküldött Mahmud Sefketért és nagyvezérré nevezte ki. Mahmud Sefket basa Enver béggel este nyolc órakor megjelent a portán, a lépcsőn fölolvasta a császári iradét, a mire egy képviselő imát mondott. Mahmud Sefket rövid beszédet mondott, a melyben megígérte, hogy mindent el fog követni, hogy a hazát megmentse, de ehhez szüksége van a nemzet támogatására. Arra kérte a tömeget, hogy oszadjék el, a mi meg is történt. Noradungján két óra hosszáig tanácskozott Talaát béggel s a tanácskozás után az összes nagykövetelet táviratban értesítette a kormányváltásról.

Az új törökök manifesztuma.

Konstantinápoly, jan. 24.

Az egység és haladás pártja manifesztumot adott ki, amelyben azt követeli, hogy Muktár Gázi kabinetjét a lausannei békeszerződés által elkövetett hazaárulás miatt vád alá helyezték. A manifesztum kiemeli, hogy a bolgár király kihasználta a Kiámil-kabinet gyöngyességét s hogy ez a kormány a csataldzsai csapatok hősiessé viselkedése

török, ha szakad. De győzni — ő nélküle, ezt kizártnak tartotta. Apám tönkrement; a néni férjhez ment egy gazdag kereskedőhöz, aki jelentékeny vagyont szerzett: ő belé helyeztük minden reményünket, tőle várt nővérem hozományt és én tőkét, hogy valamibe foghassak . . .

Képzelmek magukat egy szegény ördög helyzetébe, aki huszonöt éves korában azt látja, hogy egész karrierje egy lépéstől függ s akit egész családja unszol és fenyegetésekkel kényszerít, hogy e lépést megtegye. A néni rájött arra a fölfedezésre, hogy Jeanne Bélénouse gyengéd érzelmeket táplál irántam. Viszont tudta, hogy évek óta Yvonne Corret imádom, aki nem igen dus anyagi javakban. Hiába álltam elő érzelmi és praktikus okokkal, hiába próbáltam a néni meggyőzni, hogy Yvonne szerényebb hozományához fogja mérni igényeit, míg Jeanne szertelen követeléseit gazdag hozományából se tudnám kielégíteni. A néni csak egy esetet látott itt: egy akaratot, melyet érvényesíteni kell bármilyen történéj is. Persze az övét. Az ő rettenetes elvének kellett győzni minden áron.

Yvonne meg én átéltük a boldogtalan szerelem minden gyötrelmeit. Csókjaink könnyekbe fultak. De kedvesem szépségét a bánat nem halványította el. Olyan volt, mint a csinos fiatal özvegyek, kiknek baját emeli a fátalos gyászruha.

A néni fájdalomainkra rá se hederített.

ellenére el volt tőkélve arra, hogy béketárgyalást folytasson a balkáni államokkal. Kiámil basa fő oka az ország szerencsétlenségének. Az ottománi birodalom üdve és jövője a legnagyobb veszedelemben forog és a nemzet helyesen jár el, hogy ez ellen a kormány ellen föllázad. A nemzet semmi szín alatt sem fogja fölládozni európai Törökországhoz való szent jogát és mindent el fog követni hogy Ruméliát megtartsa.

Az új kabinet.

Konstantinápoly, jan. 24.

Tegnap este kilenc órakor a portán felolvasták azt a hatti humájumot, amely megerősít a Mahmud Sefket kabinetet. Az új kormány visszahívta Hilmi basa és Turkán basa nagyköveket. A katonai törvényszékeket fölsozlatták.

A tüntetés.

Konstantinápoly, jan. 24.

A porta előtt tegnap egész este folyt a hazafias tüntetés. A tüntetők zászlókkal vonultak föl. A porta előtt lévő térséget óriási számu kíváncsi tömeg töltötte meg. A porta őrsége nem lépett közbe a tüntetők ellen. A porta kapuja előtt komitépárti vezérek szabadság zászlók lobogtatása mellett lelkes beszédeket mondtak s kijelentették, hogy Törökországnak nem szabad engedni. Mind-egyik beszéd után a hodzsák szent dalokat énekeltek.

Nazim hadügyminisztert agyonlőtték.

Berlin, jan. 24.

A Wolff-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Tegnap, a portán történt tüntetések alkalmával Nazim pasa hadügyminiszter két adjutánsa a palota ablakából lövöldöztek a tömegre. A tömegből visszalöttek s egyik golyó a hadügyminisztert találta, aki holtan esett össze. Más verzió szerint a hadügyminiszter csak súlyos sebesülést szenvedett.

A kabinetváltás a hadsereg műve, mely feltétlenül a háborút akarja és ezért inkább

Mint az akarat tetet öltött démon állt előttünk ráncos, fagyos képével, sötét szemével, kampós orrával, melylyel a denevérekre emlékeztetett. Pedig fiatal korában állítólag szép volt, de az évek minden szelidséget, minden nőiességet kioltak vonásaiból.

Három hónapi gondolkodási időt kértem tőle; e három hónap egy egész életet jelentett nekem, vérmes reményű, kába ifjunak. Szentül hittem, hogy meg fogom rendíteni a világot. Oh jaj! az első két hónap leperdült s még csak egy követ sem mozgattam meg. Először egy gyors expediciót terveztem Kinába, aztán rávettem magam egy tüneményes találmányra, amelynek szabadalmazásától milliókat reméltem: végre a színház s a szerencsejáték lidércfénye után kezdtem futkosni.

Terveimet elmondtam Yvonne-nak. Azzal a csodálatos józansággal, amit a nő a leghevesebb szenvedélylyel is össze tud egyeztetni, csak a vállát vont és mosolygott. Meggyőződését nem adta elő olyan merevséggel, mint a néni, de nem titkolta, hogy az erős akaratot ő is föltétlenül szükségesnek tartja a boldoguláshoz. Kinát, a szabadalmat, a színházat, a szerencsejátékot egy csöppet se vette komolyan. Ilyen tervekkel — mondta — éppen annyira mehetek, mintha a Szajnába ugrom. Ő is kereste a megoldást, de úgy látszik, siker nélkül, mert arcát gond árnyalta be. Ujabb két hetet vesztegettem el tétovázva, ide-oda kapkodva. Csak a szerencsejáték ma-

folytatja a háborút, semmint tisztességtelen békét kössön.

A drinápolyi parancsnok távirata.

Konstantinápoly, jan. 24.

A terésümáni Hakki-kat jelentése szerint Szikri pasa, a drinápolyi parancsnok a visszalépett kabinethez táviratot intézett, amelyben a következőket mondja: Miután értesült arról, hogy Drinápolyt a szövetségeseknek akarják átengedni, elhatározta, hogy a polgári lakosságot eltávolítja a várból, ágyuival a várost összelövöldözteti és teljesen elpusztítja. Átvágja magát a bolgár ostromló seregen és Konstantinápoly ellen vonul. A minisztertanács éppen ezzel a távirattal foglalkozott, mikor a tömeg benyomult a portára.

Elmozdított rendőrfőnök.

Konstantinápoly, jan. 24.

A konstantinápolyi rendőrfőnököt és katonai parancsnokot elmozdították és helyükbe másokat neveztek ki.

Az orosz követ elhagyja Stambult.

Konstantinápoly, jan. 24.

Az osztrák és magyar nagykövetségen tegnap egész délután késő estig természetesen hasztalanul várták a porta válaszcjegyzékének átnyújtását. Hir szerint Giers orosz nagykövet is a mai nap folyamán elhagyja Konstantinápolyt.

Abdul Hamid kívánsága.

Konstantinápoly, jan. 24.

A Jeune Turque értesülése szerint Abdul Hamid volt szultán azt kívánja, hogy engedjék meg neki, hogy a fővárosban szabadon járjasson és kelhessen.

Konsternáció Bécsben.

Bécs, január 24.

Az a szenzációs meglepetés, melyet tegnapról mára az újtörökök szereztek a világnak, az egész európai helyzetnek új képet

ad. A váratlan rendszerváltozás legjobban a nagyhatalmak külügyi hivatalait lepte meg, mert az újtörökök hirtelen hatalomrajutása egy tollvonással áthuzta azokat a számításokat, amelyekkel a békét oly nagy fáradság után előkészítették.

Bécsi diplomáciai körökben valósággal konsternáló hatása volt a Kiamil-kabinet elsöprésének, mert itt tudják legjobban, hogy most már Dirnápoly hovátartozása újra homloktérbe lép s a legközelebbi napokban ez a kérdés fog az összes diplomáciai körökben dominálni. A nagyköveti reüniónak holnapi ülése rendkívül súlyos feladat előtt fog állani, mert a konstantinápolyi váratlan felfordulásra a nagykövetek számítottak a legkevésbé. A monarchiára nézve természetesen a kérdés fontossága abban kulminál, hogy a szenzációs rendszerváltozással szemben — Oroszország milyen magatartást tanusít.

Elnapolják a Házat. A képviselőház tegnap délelőtt tíz órakor ülést tartott, amelynek napirendjén a tegnap elfogadott javaslatok harmadszori olvasása és a választójogi bizottság megválasztása szerepelt.

A tegnapi üléssel leteltek az ellenzék tagjaira vonatkozó kitiltások. Csupán a két néppárti képviselő, Zboray Miklós és Szmeresanyi György van még öt ülésnapra kitiltva. Az ellenzék azonban nem mehet a Házba, mert a mai ülésen — elnapoltatják 4—5 hétre a parlament üléseit.

Az igazságügyminiszter munkaprogramja. Dr. Balogh Jenő, az új igazságügyminiszter a „Pester Lloyd“ egyik szerkesztője előtt a következőkben vázolta munkaprogramját:

Megvalósítani szándékozik már az 1913. évi budget keretében a bírák és ügyészek személyi státusának rendezését. Rendkívüli figyelmet fog fordítani a növekvő számú bírák és államügyészek megfelelő kiképzésére. E kérdésben már a jövő héten konferenciát tart. A törvények előkészítésének területén

munkásságát ki fogja terjeszteni mindazon kérdések megoldására, amelyek Magyarország jogviszonyának megjavítását célozzák. Már hivatalbalépése óta a legnagyobb figyelemmel foglalkozott egy nagyfontosságú szociális törvényjavaslattal; az ifjúsági bíróságok és kiskorú bűnösökkel szemben alkalmazandó büntető eljárás törvényjavaslatának változtatásaival és kiegészítésével. Reméli, hogy ezt a törvényjavaslatot már a képviselőház legközelebbi ülésén beterjesztheti.

Tervbe vette ezenkívül a magyar büntetőtörvényszék teljes revízióját. E nagyfontosságú munkálathoz megnyerte a kir. Kuria másodelnökét, Vavrik Bélát is. A büntetőtörvénykönyv revíziójára egyébként bizottságot alakított, amelyben a büntetőjog elméletének és praxisának legnevesebb magyar képviselői lesznek együtt.

Végül a kinevezéseket illető politikájáról nyilatkozva kijelentette az új igazságügyminiszter, hogy nem hivatkozik az automatikus előléptetésnek, mert ő Aristoteles azon elvét követi, hogy nem egyenlőket nem szabad egyenlően kezelni.

A bihari választás.

A kerület hangulata.

Morvay Zsigmond dr. jelöléséről szóló hivatalos jelentés tegnap jutott el a bihari kerületbe. Tegnap, mikor híre futott a központi jelölésnek, a választók nagy lelkesedéssel fogadták azt.

A Morvay családnak ugyanis ebben a kerületben még most is van birtoka és az ott folytatott gazdálkodás alatt a nép, mely folyton érintkezett a családdal, nagyon megszerette Morvay Zsigmondot. Tegnap a választókerület nagyobb helyein a választók örömmel hangoztatták, hogy Morvayt nagyon szívesen látják. Sokkal jobban szeretik, hogy egy helyi és a kerülettel ismerős egyént nyertek mintha egy teljesen idegen és csak mandátumra vágyó jelöltet kaptak volna. Morvay kijelentette, hogy ő úgy fogja kerületét képviselni, mint ahogy már munkáját, ambícióját ismerik.

Morvay mellett a szomszédos kerületekből is át fognak jönni dolgozni. A munkapárt választása szerencsésnek mondható, mert a bihari kerületben egyedül Morvay személye tudja csak győzelemre juttatni a munkapárt zászlóját. A bihari kerület munkapártja vasárnap délelőtt tartja meg a hivatalos jelölést és valószínű, hogy még vasárnap, legkésőbb hétfőn fel is kéri a jelöltség elfogadására.

A függetlenségi pártban a legnagyobb határozatlanság uralkodik. A vezetőség már tegnap Daniél mellett Visontai Somát is emlegette.

Zavarja a függetlenségi párt egyöntetűségét a tanítók mozgalma is. A tanítók ugyanis még egy új nevet dobtak bele a függetlenségi jelöltek lavinájába. Ők Rátkay Lászlót akarják jelöltni. Valószínű, hogy ebből semmi sem lesz. A ma délelőtt tartandó jelölő gyűlés mindenestre viharos lesz, mert azon nem lesz annyi tag jelen, mint ahány jelölt van eddig, pedig még holnap délig is gyűlni fog.

A szociálisták, mint értesülünk, nem indulnak harcra. Az ő jelöltjük ismét Tarján

radt utolsó menedéknek. Összeszedtem maradék aranyaimat s egy svájci kirándulás ürügye alatt leszálltam a Rivierára.

— Mindent lehet, csak akarni kell, — mondogattam egyre magamban a robogó vonaton. Arra számítottam, hogy akaratom hatni fog a roulette-re. Reszketve közeledtem a zöld asztalhoz. Első aranyom oly gyorsan repült el, hogy megdöbbenésemben elfelejtettem újra egy számra rakni. De hamarosan magamhoz tértem s két óra alatt sikerült huszezer frankot összehoznom. De ez az összeg annyi volt nekem, mint egy csöpp a tengerben. Legalább százezer frankot akartam nyerni. Elhatároztam, hogy másnap friss energiával folytatom a játékot s megszerzem a hiányzó nyolevanezer frankot. De úgy látszik a bankár akarata erősebb volt, mint az enyém, mert nem telt bele egy óra s tökéletesen megvoltam kopasztva. Szerencsére annyira elővigyázó voltam, hogy az utiköltséget fönn hagytam a szállodában s így minden nagyobb baj nélkül visszatérhettem Párisba. Ilyen hangulatban térhetett vissza Napoleon az oroszországi hadjáratról. Megutáltam ezt a nyomoruságos életet. Szegény Yvonne! Milyen arca! fog fogadni! S a néni milyen kárörvendő képet vág majd, mikor karjaimba vezeti Jeanne Béléneuse-t! Soh'se fogom elfelejteni, milyen gyászos gondolatokat forgattam agyamban, mikor a gare de Lyonból egy dohos egylovas bérkocsiba lakásomra hajtatam. Micsoda ajánlattal lépjek Yvonne elé?

Választanunk kell a szökés, vagy a kettős öngyilkosság közt!

Yvonne örömmel fogadott, de javaslataimat nevésségesnek találta.

— Szökés vagy halál? Ezt eszelted ki három hónap alatt?

— Lettél volna csak az én helyemen, te sem mentél volna többre!

Erre Yvonne szó nélkül odalépett a telefonhoz, az egyik kagylót a füléhez emelte, a másikat átnyújtotta nekem.

— Figyelj!

Eleinte mogorván, később ostobán figyeltem. Jelentéktelen bevezetés után a hang ezeket mondta:

— ... Kicsi Yvonne, minden el van intézve, Edes apám tegnap este megadta beleegyezését... Képzelheted, mily boldog vagyok!

— Jeanne Béléneuse? — dadogtam suttogva.

— Férjhez megy Oscar Tubac-hoz. Az Isten is egymásnak teremtette őket. Csak össze kellett őket hozni; boldogságuk tökéletes...

— S a miénk? — kiáltottam Yvonne nyakába borulva. — Te voltál a mester?

— Hát ki más, persze, hogy én!

Nem állhattam meg, hogy a lábaim elé ne boruljak; anyja épp akkor toppan a szobába s másnap megtartottuk a hivatalos eljegyzést.

J. H. Rosny.

Mihály lett volna, aki már egyszer megbukott Biharban. A Biharra szállított Tarján zászlókat ki sem bontották és nem is fogják kibontani.

A kerület hangulata a munkapárti jöltre nézve igen kedvező s mindenki megvan róla győződve, hogy Morvay Zsigmond lesz a bihari követ.

* Vetített kép előadás a Kath. Legényegyletben. A Titanic hajó veszedelmét és Rajna vidékét vetített képekben mutatja be a Kath. Legényegylet helyiségében Gálly Sándor egyleti igazgató vasárnap délután fél öt órakor. Belépti díj nincsen, önkényes adományokat köszönettel fogad az egyesület.

A mozik megrendszabályozása.

A mozgókép színházakat sokan a jövő színházának mondják. A valóság pedig az, hogy jelenleg elveszi a közönség tekintélyes részét a színházaktól, amelynek kétségtelenül sok kinövése van a kétes értékű és erkölestelen darabok kultiválása által, de mégis jobban szorgalmazzák a művészetet, mint a mozik.

Az egyes városokban mozgalom indult meg, hogy a mozikat megrendszabályozzák, továbbá közléokra megadótassák, hogy az óriási jövedelmekből a városoknak is jusson bizonyos összeg.

Nagyváradon még eddig csak odáig ment a hatóság, hogy a különböző attrakciókat tiltotta be, mert már annyira mentek a mozi-tulajdonosok, hogy versenyt csináltak a színháznak, énekesek, komikusok, táncosok felépítésével.

Mig azonban Nagyvárad város tanácsa a rendőrkapitány ezen tilalmát is feloldotta, addig más városokban sokkal szigorubbán járnak el a mozikkal szemben.

Pozsonyban szabályrendelet-tervezetet készítettek, amely erősen megrendszabályozza és megadótatja a mozikat. A szabályrendelet néhány szakasza a következő:

a mozik létesítésére az engedélyt a városi tanács adja meg; a kérvényező aztán a tanácstól nyert helyhatósági engedély alapján kérheti a rendőrkapitányság engedélyét;

a folyamodók 10.000 koronás óvadékot tartoznak a városi főpénztárban letétbe helyezni;

a mozikban a közrendbe, közérkölségségbe ütköző darabokat, detektív-darabokat előadni nem szabad; a filmek előzetesen bemutatandók a rendőrségnek;

a mozik összevételéből (brutto) 10 százalék a várost illeti meg. Az így befolyó összegek felét a város a magyar színészet állandósítására tett millenniumi alapítványhoz csatolja, másik felét pedig a tanács által kijelölendő jótékony célra fordítja;

az ügyeletes-díjakat a mozi tulajdonosai tartoznak fizetni;

a mozi-előadások legkésőbb este 7 órakor befejezendők.

Hol vagyunk mi Nagy-Váradon ettől, ahol senki sem ütközik meg azon, ha bármilyen képet mutogatnak a mozikban; sőt a rendőrség még azt sem látja, hogy a bejáratoknál kifüggesztett képek között a pornografiának milyen termékei vannak.

Pedig illő lenne, sőt kötelessége is volna, hogy kiterjeszse figyelmét ezekre a képekre is.

Szőnyegáruház egy szállodai szobában.

*

A nagyvárad kereskedők között hangos felháborodással tárgyalnak most egy esetet, amelybe beleavatkozott a rendőrség is. Érdekeltve különösképpen a szőnyegkereskedők voltak, akik rájöttek, hogy valaki nagy mennyiségű szőnyegáruval halmozott föl a Sas szálloda egyik szobájában és ott iparengedély nélkül kiárusítást végez.

A mai rendkívüli módon megesökkent kereslet és az óriási kínálat idején ez módfelett felháborította a nehéz viszonyokkal küzdő kereskedőket, akik közül Haas Fülöp, Barna Jenő és Erdős Emil feljelentést adtak be Gerő Ármin főkapitányhoz.

A főkapitányt arra kérték, hogy sürgősen tiltsa el az illető fővárosi kereskedőt a kiárusítástól, mert ez nemcsak tisztességtelen konkurrenciát, hanem ipari vétség is, mivel nincs iparigazolványa.

A rendőrség ipari ügyosztálya a feljelentés alapján megindította az eljárást és egy rendőrtiszt megjelent a helyszínen. Valóban megtalálta a szőnyegáruházat, amelynek anyaga 5000—6000 kor. értéket képviselt. Az elárúsítást pedig egy fiatal kereskedő végezte, akit Weisz Simonnak hívnak.

A rendőrfogalmazó kérdőre vonta Weisz Simont és felszólította, hogy mutassa fel iparigazolványát. Weisz Simon kijelentette, hogy igazolványa nincs.

— Különböznék is kérem, én nem vagyok fővárosi kereskedő. Én egyszerűen alkalmazott vagyok, akit megbíztak az elárúsítással. Az áruhoz semmi közöm, mert nem az enyém.

— Hát kié az áru?

— Rosenfeld Antalné bejelentett nagyvárad cégé, amelynek — tudtommal — van iparigazolványa.

Miután bebizonyult, hogy az áru tényleg Rosenfeldnéé, az eljárást Weisz ellen bebiztosították. Azonban tovább folytatták a tulajdonos ellen, akit tisztességtelen verseny miatt pénzbírsággal fog sújtani az iparhatóság.

A szállodai szobát pedig azért választotta, hogy így könnyebben juthasson vévőkhoz.

A rendőrség az árut lefoglalta. De mivel nincs megfelelő helyisége, ahol veszély nélkül eltarthatná, zár alá vette és zárgondnokot nevezett ki.

Uj apát. A király dr. Hanauer Árpád szentszéki ülnök, a budapesti Szent Imre-Collegium igazgatójának a Szent Lambertről nevezett vásárhelyi címzetes apátságot adományozta.

Valódi Amerikai és Chassala cipők, legj. B. Bor. a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

..HIREK..

Tájékoztató.

- Január 25. Általános Takarékp. közgyűlése
 Január 26. Délelőtt 10 ó. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.
 Február 2. D. e. 10 ó. Nagyvárad Hitelbank közgyűlése.
 Február 2. Kereskedelmi és Forgalmi bank közgyűlése d. e. fél 11 órakor.
 Február 2. Leszámitoló és Jelzálogbank közgyűlése d. e.
 Február 9. Belvárosi Népbank közgyűlése d. e. 11 órakor.
 Február 9. A Szigligeti Társaság Rákosi ünnepélye.
 Február 9. Nagyvárad Agrár Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.
 Február 9. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése d. e.
 Február 10. Magyar Bank közgyűlése d. e. 11 órakor.
 Január 26. Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár felolvasása Amerikáról d. u. 5 órakor a Csarnok termében.
 Január 29. Kereskedelmi és Iparkamara teljes ülése d. u. 3 órakor.

* Prohászka ünneplése. Az Országos Pázmány-Egyesület folyó hó 30-án este 6 órakor a Szent István-Társulat dísztermében (VIII. ker. Szentkirályi-utca 28.) tartja évi közgyűlését, dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök elnöklété alatt. Ez ülésen a 30 éves írói jubileumát ülnök püspök-elnöknek az Országos Pázmány-Egyesület, az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság, az Országos Katholikus Sajtóegyesület és a Katholikus Népszövetség művészies emlék-plakettet adnak át. A közgyűlés után 8 órakor a Budapesti Katholikus Kör pompás fehértermében ünnepies lakoma lesz, melyen a díszes Pázmány-serleggel Dudek János apát, egyetemi tanár fog beszédet mondani. A lakomára e hó 27-éig levelező-lapon jelentkezni lehet dr. Mihályfi Ákos egyetemi tanár-alelnöknel Szentkirályi-utca 28. szám.

* Uj szentszéki ülnök. Gróf Széchényi Miklós megyés püspök Heilinger József tanítóképző intézeti igazgatót szentszéki ülnökké nevezte ki. Heilinger József 18 évi csendes és buzgó működésével, mint Szt. József intézeti tanulmányi felügyelő, később tanítóképző intézeti tanár, majd igazgató, — továbbá papnevelő intézeti nevelés-tanár, a kath. tanítók fegyelmi tanácsának tagja, végül mint tanítóképző-intézeti id. igazgató sok érdemet szerzett. A kitüntetés ezeknek az érdemeknek honorálása, de első sorban bizonyára annak, hogy gróf Széchényi Miklós megyéspüspök kiváló érzékkel bír a nevelés és tanítás feladatai iránt és sok jóindulatot tanusít a modern tanító és tanítónképzés ügyével és annak munkásaival szemben. Ad multos annos!

* Uj királyi tanácsosok. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy király Ő felsége Huzella Gyulának a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara volt elnökének, buzgó és sikeres tevékenysége elismerésül, — továbbá Reismann Mór bankigazgatónak, a kereskedelem terén kifejtett sok évi buzgó tevékenysége elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* **Előadás Amerikáról.** Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár holnap, vasárnap délután 5 órakor tartja előadását amerikai utjáról, a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok nagytermében. Az érdekes előadás nem száraz felsorolása lesz az újvilág hatalmas ipari, kereskedelmi, közgazdasági intézményeinek, hanem kellemes és tanulságos részletekkel bővelkedő élvezetes szórakozást nyújt a hallgatóságnak. Hogy mennél tömegesebben résztvehessenek az érdeklődők az előadáson, belépti-díj nem lesz.

* **A káptalan a Mensanak.** A nagyvárad latin szert. káptalan a Mensanak ez idén is, mint minden évben 200 koronát adományozott.

* **Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.** E hó 29-én Biharvármegye törvényhatósága rendkívüli közgyűlést fog tartani. A közgyűlésnek három tárgya van és pedig a kereskedelmi miniszter leirata az utvámszedés szabályrendelete tárgyában, továbbá a közkórházi szervezeti szabályrendelet módosítása, végül Futó József bárándi jegyző nyugdíjazása. A közgyűlés tárgysorozatát a 28-án tartandó állandó választmányi ülés fogja előkészíteni.

* **Nét pénztintézet mérlege.** Lapunk mai számában két kiváló nagyváradai pénztintézet zárszámadását közöljük. *Leszámítoló és Jelzálogbank* részvénytársaság mérlege fényesen igazolja, hogy tizenévi működése alatt mily egyszerű fejlődést ért el a kiváló pénztintézet, amely a mostani nehéz viszonyok mellett is 437,726 korona tiszta hasznot tud felmutatni a múlt évről. A kiváló intézet ilyen pompás sikere elsősorban *Moskovits Miksa* vezérigazgató szakavatottságát és buzgalmát dicséri. — A Nagyvárad *Agrár Takarékpénztár* szintén igen eredményes munkát végzett a közgazdasági életünkben jelentős szerepet játszott az elmúlt évben. Az elért tiszta nyereség 104,096 korona, ami meghaladja a részvénytőke 10 százalékát. Dr. *Demetrovits Elek* vezérigazgató működésének ilyen szép eredménye csak elismeréssel töltheti el a részvényeseket.

* **Esküvő.** *Bányai Lajos* fiatal banktisztviselő ma, szombaton, január 25-én délután fél 12 órakor tartja esküvőjét bájos arájával: *Sólyom Irénkével*, *Sólyom Gyula* városi tb. irodaigazgató kedves leányával, az olasz-i ev. ref. templomban.

* **A szatmári oltáregylet ünnepe.** A szatmári oltáregylet kedden, e hó 28-án nagyszabású ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen országos nevű szónokok és a helyi zenei világ legkiválóbb tagjai vesznek részt.

* **Lejön a megye költségvetése.** Tegnap délelőtt egy budapesti értesülés alapján az a hír terjedt el a megyeházán, hogy a vármegye 1912. évi költségvetése egy hét leforgása alatt le fog érkezni. A hír elég kompetens helyről jött, ennek dacára nem okozott örömet, mert már oly sokszor ígérték egy-egy hét leforgást, hogy épen egy esztendő telt ki belőle. És így azt hiszi mindenki, hogy ez az újabb értesítés is csak amolyan biztatás. Különbösen az értesítés szerint a költségvetésen a miniszter több módosítást eszközölt, de állítólag a napidíjak lakbérért jóváhagyta. A költségvetés jelenleg leírás alatt van és ezért késik még egy hetet.

* **Lizoformot ivott.** Balogh Erzsébet nagyszalontai lakos, jelenleg helynéküli eselédleány, öngyilkossági szándékból lizoformot ivott, mert attól félt, hogy haza fogják toloncolni. Sérülése 8 napon belül gyógyul.

* **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter előterjesztésére a király *Tripsó Sándor* nagyváradvárosi, dr. *Papp Kornél* és *Nagy János* élesdi, *Jakó János* nagyváradvárosi albirákat járásbírókká, *Medvigy István* alügyészt ügyésszé, *Halmayer Béla* belényesi albirót pedig bírónak nevezte ki.

* **Hirtelen halál.** Tegnap este 9 és 10 óra között *Kulesár Róza* 45 éves napszámosnő a *Szmetka György-utca* 1. számú ház előtt az utcán összeesett. A vele vadházasságban lakó *Lukács Tógyer* a földről felsegitte lakótársát, hogy bevigye az izr. kórházba, azonban az asszony mindjobban rosszabbul lett, míg végre kezei között összeesett és meghalt. Beszállították a hullaházba. A megejtett orvosrendőri boncolás konstatálta, hogy szívtulengés és főütőerlőbb folytán szívszélhűdés okozta halálát.

* **Meglopta az anyját.** Özv. *Zalányi Lajosné* nagyváradai lakos följelentést tett, hogy f. hó 22-én délután fél 3 órakor eltávozott s midőn 5 órakor visszatért, lakását feltörve találta és a ruhaszekrényből 30 korona pénzét ellopta saját gyermeke, *Zalányi Lajos*, aki legutóbb mint hajléktalan esavargó és dologkerülő, a toloncházban töltött 30 napot.

* **A püspöki villamos közgazgatási bejárása.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 998—912 III. sz. leiratával a nagyvárad városi vasút r.-t. által Nagyváradtól Biharpüspöki-ig tervezett villamosüzemű helyi érdekűvasut közgazgatási bejárását *Halászy László* min. tanácsos vezetése alatt 1913. évi január hó 29-én d. e. 9 órára Nagyvárad város székházának bizottsági termébe tüzte ki. Erről az érdekelteket az 1881. évi XLI. t.-c. 34. §-ának megfelelően azzal értesitem, hogy a kitűzött közg. bejárásan megjelenhetnek s ott esetleges észrevételeiket megtehetik, azonban a bejárás távollétiükben is meg fog tartatni. Nagyvárad, 1913. január 23. *Bordé Ferenc*, polgármester h.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Zarándon tegnap este békésen ballagott hazafele *Lovász János*. Már majdnem haza érkezett mikor a kerítés mellől egy kutya ugrott elő és megharapta a lábát. A vizsgálat megállapította, hogy a kutya veszett volt. *Lovászt* felszállították a Pasteur intézetbe.

* **Megölte a pálinka.** Derecskei tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap ismét áldozatul esett egy gazdálkodó a pálinkának. A gazdálkodót *Bogdán Lászlónak* hívták, akit többet láttak a korosmában pálinkás üveggel a kezében, mint odahaza családja körében. Tegnap délelőtt épen ebédre várták haza a gazdát. Hosszu várakozás után végre meg is érkezett. Alig tudott betámolyogni a szobába, ahol összeroskadott és pár perc múlva meghalt. Megölte a pálinka.

* **Járványok.** Az élesdi járás főszolgabírója tegnap 3 helyről is jelentett járványos betegség fellépést a vármegye alispánjához. *Sergesen* és *Váronkolyoson* a hasihagymáz, míg *Réven* a tifusz betegség lépett fel. Rév község, ugylátszik, hogy valóságos járványfészek. Minden évben dühöng valami járványos betegség. Tavaly is a vörheny terjedt el nagy mértékben a gyermekek között.

x **Szülők figyelmébe.** Legszébb és legjobb ajándék jól tanuló fiuk részére egy jól lövő fióbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, ssemmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk vérében már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőttről jérfi tapasztalatból tudja. Tehát a fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskaműves Rákóczy-uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serót vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

x **A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet** VIII-ik évtársulatának kifizetése folyó hó 30-án megkezdődnek.

x **Egy igazán életrevaló** és hézagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: *Donát Károly*, ki lakásán, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

x **Uj tanfolyamok a Rose Nyelviskolában.** Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvszakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

x **Hirdetmény.** A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet 1910—1912. évi 15-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. évi január 13-ától kezdve kifizettetnek. Az igazgatóság.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszenet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váravelence, vasutná.

x **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Össi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.**

x **Finom** női lack chewrau barna és fehér félcipőket vettem partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bémer-téren*, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat: Zsába.
Vasárnap d. u. Leányvásár; este; Kedves Augustin. Kisbérlet 16. sz.

Svärdström Valborg első vendégfellepte.

Öszinte örömet éreztünk, mikor a színház előcsarnokában kifüggesztve láttuk az összes jegyek elkeltét jelző táblácskát. Pedig bérletszünet, voli és felemelt helyárak s operát adtak. Annak örültünk, hogy a közönség

ennyire érdeklődik az igazi művészet iránt.

Mert igazi, tiszta művészetet élvezhetünk tegnap este, a szó legnemesebb értelmében. Svárdström művészete igazán bámulatos. Nem is tudjuk, mit csodáljunk benne inkább, a nagy énekesnő-t, vagy a színésznőt. Finom, csodálatosan kiművelt lány hangja soha nem hallott kifejezésekre képes, játéka pedig annyira tökéletes, hogy nincs jelző a szótárunkban méltatására.

A tiszta, gyermeketeg kedélyű leány szelidségét, a benne ébredező szerelmet kimondhatatlan bájjal tudta megérezkíteni, míg az utcai jelenetet s a templomban lefolyó felvonást megrázó tagikummal s mély realizmussal játszotta. A börtönjelenetben pedig talán legeslegjobb volt. Alakításának minden részlete pontosan megfelelt Góthe felfogásának és így sok finom nüanszban eltért az operanékestől megszokott sablontól. Ha olyan kiváló énekesnő nem volna Svárdström, mint a milyen, akkor ő volna a drámai színésznők egyik legjobbjika.

A miyeink közül első sorban Váradi Aladár karmestert kell megdicsérnünk, aki igazán emberfeletti munkával készítette elő a rendelkezésére álló rövid idő alatt csupa új szereplővel ezt a nehéz operát. Teljes elismeréssel vagyunk iránta s minden dicséret, amit a mi énekesnekeinkről mondhatunk elsősorban s nagy részben őt illeti.

Medgyaszay énekelte a címszerepet, diszkrétan alkalmazkodott a vendégművészéhez, szépen, lágyan, ahol kellett erővel énekelt. Nagy áriája is igen jól sikerült, szép tiszta magas C-je biztos és erőteljes volt. Kellemsen lepott meg Binder. Igen jól hangjánál volt s meglátszott rajta, hogy nagyon alaposan készült a szerepére. Mély hangjai szépek, magas hangjai szélesek és erősek voltak, játéka pedig határozottan felette állott az átlagos Mefisztónak, Siebel szerepét Kovács Ilona énekelte igen kedvesen, a „helyettem kis virág” kezdetű bájos daláért nyílt színen tapsot kapott. Ponghó hangja most is szép, de rossz irányba fejleszti, mert szorított gégevel énekel s így magas hangjai éleseké válnak, mély hangjai pedig elvesznek. Kár volna érte, ha nem kerülne minél hamarabb egy jó énekmester kezébe. Tóthné Márta asszonyát sokszor méltattuk, szintugy Vank is kis szerepében jól megfelelt. A karok jók voltak, a zenekar pedig szokatlanul finom játékot produkált.

* Taps volt rengeteg, a közönség a szereplőkkel, a szereplők a közönséggel meg lehettek elégedve. —ő:

A Zsába. Ma este az évad egyik legnépszerűbb bohózata A Zsába kerül színre, amelyben a vigjáték-ensemble legjelesebbjei biztosítják az előadás sikerét. A szombat esti előadás a Biharmegyei és Nagyvárad Nemzeti Kaszinó cabaré estélyére tekintettel este hét órakor kezdődik.

Leányvásár. Vasárnap délután a színházi publikum egyik legkedvesebb műsordarabja kerül színre. Ennek az előadásnak kétségtelenül érdekes újdonsága, hogy Bessy szerepét ez alkalommal Kassay Rózsika, a szintársulat új subrettje játsza a kit vendégfelléptei alkalmával a nagyvárad színházi közönség a legmelegebb rokonszenvvel fogadott.

A Kedves Augustin. Vasárnap este A Kedves Augustin a színház legutóbbi operette bemutatóját ismétlik meg. A nagy tetszést aratott operette vasárnap este kerül színre a második félévi kisbérletben először.

Traviatta. Hétfőn e hó 27-én tarja második vendégszereplését Svárdström Valborg a Dán kir. operaház világhírű művésznője, a ki ez alkalommal a Traviatta címszerepét énekl. A hétfői előadásra a bérlők jogait az igazgatóság vasárnap délután négy óráig tartja fenn, a mely határidőig a fenntartott jegyek a színház nappali pénztáránál vehetők át.

IGAZSÁG- SZOIGÁLTATÁS

A biró tolvaja. Kretz Mária takarítónő afféle házitolvaj volt, aki Nagyvárad nem egy uri házában követett el apróbb-nagyobb lopásokat. Legutóbb Petróczy Zoltán nagyvárad törvényszéki biró házában volt alkalmazva, akitől nagyobb összegeket kapott elegendően s amikor már jól felgyűlt a pénz, Kretz Mária egy csomó házi holmi összehalászta után egyszerűen megszökött. A bíróság tegnap tárgyalta a többszörös csalással és lopással vádolt Kretz Mária bűnyűjét, akit a bíróság összűntetésül 3 évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

MULATSÁG

Farsangi Naptár.

Január 25 : Kaszinó-estély.
Február 2 : Evangelikus Nőgyelet teaestélye.
Február 2 : A Katholikus Legényegylet farsangi házi estélye

A mai kaszinóestély.

Ma este Karneval őhercegsége teljes fényvel és pompával vonul be a Biharmegyei és Nagyvárad Kaszinó ragyogó, diszes termébe.

A régi híres és vidám bihari mulatságok emléke elevenedik meg a mai estélyen, amely előrelátható nagy, fényes sikerével az idei farsang egyik legszebb mulatsága lesz. Olyan óriási az érdeklődés a Kaszinó estélye iránt, nemesak Nagyváradon és Biharmegyében, hanem a szomszéd megyékben is, hogy a ragyogó, villanyfényes, pazarul feldiszitett termek alig-alig tudják majd befogadni az elegáns, uri közönséget.

A tánc előtt rendkívüli ügyesen és ötletesen összeállított kabaré-műsor lesz, amely a tegnapi főpróbáról ítélve, általános tetszésre tarthatiszámot. Nem akarunk előre mindent elárulni és csak annyit jelzünk, hogy a műsor mindegyik száma szenzációsan, szép, érdekes és élvezetes.

A kabaré műsorát a következőkben közöljük:

1. Prolog. Irtá Sas Ede. Előadja Polgár Mariska.
2. Novella. Irtá és felolvassa Ruffy Paula.

3. Tréfás zeneszám. Előadják: Szma-zsenka Ernő, Varró Zsófia és Vomácska József.

4. Monológ ének és táncbetét. Előadja Palánkay Mädy.

5. Carusó utáztatok. Előadja dr Krüger Jenő.

6. Altenberg mesék. Elmeséli Étsy Emilia.

7. Táncok. Lejtik Szentgyörgyi Mártha és Horváth Mici.

8. Kuplák. Előadja dr Spitzer Márton.

9. Magyar nóták. Énekl Medgyaszay Jenő Bebe Károly zenekarának kísérete mellett.

10. A kocsis. Páros jelenet. Molnár Ferencetől. Előadják Kacsóh Fatime és Sik Rezső.

TÁVIRATOK

A püspöki kar módosítást ajánl.

Budapest, jan. 24.

(Saját tudósítónktól.) A magyar püspöki kar e hó 23-án tartott konferencián, Csernoch primás előterjesztésére azt a módosítást ajánlta a tanítói fizetésrendezésről szóló javaslatához, hogy a kántori fizetést válasszák el teljesen a tanítói fizetéstől. Vagy végső esetben csak 600 korona felül számítsák be.

Az új vallás és közoktatásügyi államtitkár.

Budapest, jan. 23.

Ma Zichy János kijelentette, hogy az új államtitkár személyére vonatkozólag már döntött. Az új államtitkár aktív politikus, orsz. képvis. és tanári oklevele van. A miniszter kijelentése valószínűleg dr Kozma Antal íróra vonatkozik.

Megőrült orvos.

Róma, jan 24.

Elegánsan öltözött uri ember rohant föl ma a Vatikánba. Arra kérte a testőrt, hogy hívja ide a pápát. A testőr lefogatta az uri embert, akiről kiderült, hogy Vampetti Gyulának hívják s megőrült. Különben az egyetem az elmegyógytannak volt a tanára.

Nem változik a helyzet.

Pétervár, jan. 24.

Diplomáciai körökből jelentik, hogy a konstantinápolyi változott viszonyok nem lesznek befolyással a diplomáciai helyzetre.

Flottatüntetés.

Páris, jan. 24.

A nagyhatalmak elhatározták, hogy Konstantinápoly előtt flotta-tüntetést rendeznek. Csak Németország és Ausztria-Magyarország nem járultak még ehhez hozzá.

Nazim pasa temetése.

Konstantinápoly, jan. 24.

A megölt hadügyminisztert ma délelőtt temették. A mai szelamlik

nyugodtan folyt le. A temetésen résztvett Mahmud Sefked, az új nagyvezír. Kiamil pasát szabadon eresztették.

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT ROMA.

Történelmi elbeszélés.

Írta: **Dús László.**

Ekkor aztán a mandolin szöveg nélkül bugta a zenét, mire a párok keringőztek, rikkantottak, toporzékolva táncoltak, amibe a palestrinai eselésedet, szolgálakat, sőt még Fiammát is bele vonták. Nem ügyelt senki a várkastélyra, sőt még az őrtorony katonái is lejöttek, az albánói leányok és asszonyok vidám danája lecsalta őket.

Senki sem vette észre, hogy az egyik mandolinos ifju eltűnt, eltűnt pedig Gaetano Péter, aki beosont a várkastélyba, anélkül, hogy valaki észre vette volna; Paola nem vehette észre, mert ő a virágos ágyakat, a cédrusokat, a pálmákat nézegette.

Gaetano Péter felsietett a lépcsőkön az első emeletre, itt szobáról szobára járt, míg végre megtalálta Paola hálószobáját.

Ez a hálószoba nagy négyszögű teremnek is beillő helyiség volt, a padozatot puha, rugalmas szőnyeg borította, hogy a léptek nesze az alvót fel ne keltse.

A szoba közepén fehér, ciprus fából faragott ágy állott, aranyozott bevésésekkel, míg az ágyon hófehér selyem takaró állott puha selyem vánkások díszeltek és fehér gyanjuból szőtt takaró, mely sima volt mint a selyem, helyettesítette a paplant.

Az északnak fekvő falon függött a Madonna képe, karján a kis Jézussal. Hogy ki festette, azt maga Jakab biboros sem tudta volna megmondani.

A szobának két nagy ablaka volt, melynek felső részén fehér selyem drapéria díszítette, ez alól két oldalt fehér habos selyem, csipkével díszített függöny bocsátkozott alá.

Az ifju, amikor a Madonna-képet meglátta, keresztet vetett magára és így fohászodott:

— Szentséges szűz anyám! bocsásd meg nekem e vakmerő szemtelenséget, de nem tehetek róla, apja kihívása volt az indító oka annak, hogy ide jöttem. Esküszöm! — és ujjait a kép aranyrámájára tette, — esküszöm, hogy szent lesz előttem a leány és besülésedet meg fogom érdemelni.

Az ifju megpendette a mandolint és lágy, érzéssel teli hangon halkán énekelte az Ave Máriát.

Hirtelen ajtócsapkodásokat hallott, megijedt és az ablakfüggöny mögé rejtőzött.

Jiamma jött be, hogy Paola ágyát megvesse.

Erről tudta meg Gaetano, hogy társai és albánóiak elvonultak.

Jiamma ágyvetésközben a hallott dalt dudolta és több ízben olyan mozdulatokat tett, mintha valamelyik albánói legény karjai közt végezné a táncbeli fordulást.

Mikor ezt Péter látta, elmosolyodott rajta.

Hogyne, ime a koros asszony utánozza az ifjakat, holott ezzel ellenkezően, azoknak kellene utánozniuk a tisztesebb kort.

Mikor Jiamma megvette az ágyat és elvégezte a többi munkáját, kiment a szobából és nemsokára hallatszott kiáltása, amint Paolát hitta, hogy fekdjék le, mert itt az ideje.

Paola lassan jött elő, kezében egy esomó virág díszlett, amelyet hálószobájában tett üvegvázába, hogy éjszakára ékeskedjék neki.

Könnyű volt a leány lépése és gondtalan a tekintete, nem vette észre, hogy kandi szemek leskelődnek reá.

Levetette felső ruháját és csipkedíszítésű ingén felül könnyű selyem hálókötöst adott reá Jiamma.

A hold fölkuzott a keleti égre és sárga, lapos arcával bebámult az ablakon.

Jiamma kibontotta a leány haját és ennek illata betöltötte a szobát és mámorossá tette az ifjut.

Jiamma ajkain megjelent a dal, amelyet a mandolinos ifjaktól tanult el és utána az ifjak és lányok dalát dudolta, amit Gaetano, megelégedve helyzetéről és magáról, halk pengéssel kísért.

— Mi az, Jiamma? — kérde Paola.

— Mit kérdesz Paola? — mondotta Fiamma.

— Nem hallottad? — mintha valaki idebent mandolinton kísérte volna a te énekedet.

Fiamma fülében még visszacsengett a mandolin kedves hangja, mosolyogva válaszolt:

— Bizonyosan visszatértek Palestrinából az albánói leányok, azoknak hangját hallottad és az ifjak mandolinjának zugása jutott kiesinke piros füleidbe.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Máiusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Kossuth-utcán** lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvettem és azt ujonnan átalakítottam.

Naponta friss csapolású **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. **Izletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik.

Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halestély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szives pártfogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utcza 30.

Ajánlja 1 hétközben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTALLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.

Saját ház.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Horgony-Syrup. Sarsaparillae
compos.
Vértisztítósz. Üvege 3.00 és 7.50 kor.

Horgony-Liniment. Capsici compos.
A **Horgony-Pain-Expeller** pótléka.
Fájdalomenyhítő bedörzsölés
meghűlésnél, rheumánál, köszvénynél stb.
Üvege 80. 1.40. 2.— kor

Horgony-Vas-Albuminat.
Tinktúra.
Vérzegénységnek és sápkórúknál. — Üvege 1.40 kor.

Besszerelhető
a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül
RICHTER dr. az „Arany országnak”-hoz oszított prágai
(1. Ellenbethestraße 5) gyógyszerárából.

Főraktár Magyarország részére:
Török gyógyszerár Budapest.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Részvénytársaság XIV. évi zárszámadása az 1912. évről.

Mérleg-számla.

TARTOZIK	VAGYON				TEHER				KÖVETEL			
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
Pénztár: Készpénzkészlet	140536	07			Részvénytőke						3000000	—
Pénzintézeteknél	132130	70			Tartalékalap						1600000	—
Váltószámla			12398643	25	(ezévi hozzájárulással 1650000.—)							
Jelzálog kölcsönök			7713969	80	Betétek	5499966	83					
Előleg kölcsönök: értékpapírokra	9870	90			Óváry jót. alapítvány	1000	—				5500966	83
egyéb zálogtárgyakra	156172	02	166042	92	Hitelezők						711133	27
Értékpapírok:					Visszleszámitolás						5702382	58
Járadékok:					Lombard						3051610	76
4 ^o /o-os Magy. Kor. járadék n. é. 640000.— á 84	537600	—			Átruházott kölcsönök						7149212	05
4 ^o /o-os Osztrák Kor. járadék n. é. 17000.— á 84	14280	—			Lerovandó adók és illetékek						31393	55
3 ¹ / ₂ ^o /o-os Magyar Kor. járadék n. é. 100.— á 75	75	—			Fel nem vett osztalékok						2416	—
Záloglevelek:					Jelzálog teher: saját ingatlanon						650000	—
Wieni és Bpesti tőzsd. jegyz. záloglev. 445400 á 96	4277184	—			Átmeneti tételek:							
> > > > > 390500 á 94	367070	—			előre beszedett %-ok						146850	82
> > > > > 4 ^o /o-os 90000 á 87	78900	—			Nyereség áthozat a múlt évről	14315	15					
Részvények:					Ez évi tiszta nyereség	437726	11				452041	26
20 drb Osztrák-Magyar Bank részvény á 1900	38000	—										
20 drb Aradi Első Takarékpénztár részv. á 1800	86000	—										
200 drb Bpesti Lapótvárosi Takarékp. részv. á 175	35000	—										
36 drb Bpesti Tkp. és Orsz. Zkölcsön részv. á 350	12600	—										
50 drb Magy. Tkp. Közp. Jelzálogb. részv. á 150	7500	—										
50 drb Nemz. Takarékp. és Bank részvény á 450	22500	—										
20 drb Bpesti Telekértékesítő R.-t. részv. á 4000	80000	—										
200 drb Magy. Pénzintézetek Közp. Hitelb. részv.	—	—										
10 drb Bpest Erzsébetvárosi Bank részvény á 1	10	—										
24 drb Amerikai Magyar Bank részvény	15	—										
6 drb Ziwnostenska Bank részvény á 150	900	—										
75 drb Nagyv. Keresk. és Forg. Bank részv. á 180	13500	—										
240 drb Járási Takarékp. Biharnagyb. részv. á 90	21600	—										
140 drb Nagyszalontai Népbank részvény á 90	12600	—										
4 drb Biharmezőkeresztesi Takarékp. részv. á 25	100	—										
5 drb Pénzintézeti Felszerelések Müintézete részv.	3	—										
Sorsjegyek:												
46 drb 4 ^o /o-os Magy. Jelz. Hitelb. nyemerkötv. á 200	9200	—										
1 > 3 ^o /o-os > > > > á 100	100	—										
42 > Konvert. > > > > á 110	4620	—										
57 > Különféle sorsjegyek	202	—										
Függő kamatok	46903	60	5615862	60								
Adósok folyószámlán: fedezet mellett			673573	41								
Engedményes intézeteknél			236923	25								
Ingatlan: intézeti bérház			750000	—								
Különféle értékek:												
szelvények, ércpénz, bánatpénzek			34147	67								
Átmeneti kamatok:												
előre fiz. és hátralékos kamatok			136177	45								
Felszerelések: teljesen leírva			—	—								
			27998007	12							27998007	12

Veszteség-Nyereség-számla.

TARTOZIK	VESZTESÉG				NYERESÉG				KÖVETEL			
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
Kamatok:					Nyereségáthozat						14315	15
Átruházott kölcsönök, betétek					Kamatok:							
és visszlesz. után			1213325	41	Váltók, jelzálog, értékpapírok,							
Üzleti költségek:					folyószámlák, előlegek és zálog-						1840077	72
Tiszti fizetések, illetékek, díja-					kölsönök után						65160	91
zások, házbér, stb.			81313	24	Intézeti bérház jövedelme						2597	—
Adók:					Leirtakból befolyt						40451	68
Állami és közs. adók, betét %adó			71626	58	Jutalékok: Különféle nyereségek							
Leírások:												
Váltóknál	21412	—										
Értékpapíroknál stb.	122883	97	144295	97								
Nyereségáthozat a múlt évről	14315	15										
Ez évi tiszta nyereség	437726	11	452041	26								
			1962602	46							1962602	46

Nagyvárad, 1912. december 31.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Szábely Gyula

m. kir. udvari tanácsos, elnök

Auer Róbert
Fábrý Samu
Dr Friedländer Sámuel

Keszthelyi Zoltán
Schwartz Jakab

Moskovits Miksa
vezérigazgató

Klein Andor

főkönyvelő

Stein Ármin
ifj. Ullmann Izidor
Dr Wertheimstein Heinrich

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Komlóssy József

elnök

Balogh Kálmán
Lindner Bernát

Rendes Szidor
Dr Sámson Márton
Dr Sente Gyula

1913. jan. 25

SISZÁNTÓL

9

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság

1912. évi zárszámadása.

Mérleg-Számla.

VAGYON		TEHER	
Pénzkészletek	45191 90	Alaptőke	1000000 —
Váltótárcza	3017353 59	Tartalékalap*	40000 —
Jelzálogkölcsönök	1711646 23	Betétek	1088075 77
Értékpapirtárcza:		Hitelezők	
656.200— n. é. Magy. Tkp. Közp. jelzálogbank	636514 —	Folyószámla hitelezők	285382 24
4 1/2% záloglevél á 97—	103320 —	Értékpapir előleg kölcsönök	526080 02
123.000— n. é. 4% Magy. Koronajáradék á 84—		Visszleszámított váltók	821462 26
10.000— n. é. 4 1/2% Magy. Általános Takptár	9650 —	Átruházott jelzálogkölcsönök	1126486 38
záloglevél á 96.50		Előre beszedett kamatok	1669411 69
5 drb Pesti Magyar Kereskedelmi Bank rész-	18250 —	Fel nem vett osztalék	54865 20
vény á 3650—		Nyereség:	
5 drb 4% Magyar Jelz. Hitelbank nyerem.	1125 —	Áthozat 1911. évről	1090 37
köt. á 225—		Ez évi tiszta nyereség	104069 16
12 drb Magyar Jelz. Hitelbank converz. nyerem.	1740 —		
köt. á 145—			
10 drb Magyar Pénzüntézetek Közp. Hitelbank			
részvény á —	1000 —		
Különféle sorsjegyek és értékek — — — —			
Értékpapírok függő kamatai	771599 —		
Adósok	11313 83		
Előre kifizetett kamatok	297155 64		
Felszerelés, tresor- és safe-deposits	37660 64		
Leírás	16847 31		
	2847 31		
	5905920 83	* Ez évi hozzájárulással K 70.000—	5905920 83

Nyereség- és Veszteség-számla.

NYERESÉG

VESZTESÉG

Költségek:			Nyereség áthozat 1911. évről	1090 37
Tiszti fizetések, irodalakkbér, napi-		40400 23	Tiszta kamat jövedelem	178866 20
biztosi díjak és klf. költségek		19789 19	Leirt követelésekből befolyt	133 49
Adók és illetékek			Különféle nyereségek	4538 20
Leírások				
követelésekből	16432 —			
felszerelésből	2847 31	19279 31		
Nyereség				
áthozat 1911. évről	1090 37			
ez évi tiszta nyereség	104069 16	105159 53		
		184628 26		184628 26

Ficzek Jenő
cégvezető titkár.

Nagy-Várad, 1912. december 31.

Fleischer Zoltán
főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

Móricz Pál
elnök.
Gyémánt Mihály
Dr Thury László

Dr Móricz Ernő
alelnök.
Incze Lipót
Zakar Ferencz

Báró Szepessy Sokoll József
alelnök.
Sas Ede
Dr Demetrovits Elek
vezérigazgató.

Fodor Izso
Schvarcz Miksa

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Dr Olasz Béla
elnök.

Farkas Kálmán

Gyémánt Elek

Kálmán Sándor

Zakar Kálmán

Meghívó.

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság folyó évi február hó 9-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a takarékpénztár üzleti helyiségében (Rimanóczy-utca 7. sz. I. emelet) tartandó

harmadik évi rendes közgyűlésére.**A közgyűlés tárgyai :**

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, mérleg előterjesztése, a nyereség felosztása iránti határozat és az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
  2. Igazgatósági tagok választása.
  3. Felügyelő-bizottsági tagok díjazásának és igazgató tanács tagjai napidíjának megállapítása.
  4. A sorsolás útján kilépő igazgatósági tanács-tagok megválasztása.
  5. Esetleges indítványok.
- Kelt Nagyvárad, 1913. év január hó 25-én.

Az igazgatóság.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilvási Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepő árakban ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálásért és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy díjtöltöltő őről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

szupenzoriomok fecskendők és betegápolási cikkeik, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálak, bideg,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. **Külön próbaterelem női és férfi kiszolgálásra.** **Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.**

Értesítés !

Az alulírott nál (Kecskemét II. ker. Mária-város Cserép-utca 15. sz.) kaphatók a következő vallásos tárgy művek:

Dr Bellesheim Alfonz „Szentek élete“ és Dr Kiest „Családi élet bűbán és örömben.“

A közel 1500 oldalra terjedő és Egyházmegyei hatóság által jóváhagyott műveket néhány napig míg a csekély készlet tart egy jól tevő ur áldozatkészsége folytán 24 korona helyett

6 koronáért

küldeni kész vagyok.

Kecskemét, 1913. január hó.

Kontc János.

Szétküldés kizárólag csakis postautánvétellel.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagyipiac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép kőpor, oltott mészs stb. eladás.

Szájról-szájra száll a hír,

hogy mily meglepő kitűnő minőségben és jutányos áron kaphatók

Farkas István „APOLLO“ drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

Rimanóczy-palota. Telefon 1302.

1. Mindennemű gyógyanyag és vegyszerárú.
2. Francia és angol illatszerek, faconokban vagy kimérve.
3. Arcz és kézápoló szerek, piperecikkek és pipereszappanok.
4. A világhírű Y-PO szeplő és májfolt ellenes készítmények.
5. Thea, rum, cognac, tokaji asszu és malaga bor.
6. Likör és rumessentiák ingyen előíratokkal.
7. Csukamájolajok, köhögés ellenes hurutszeletkek.
8. Hajszeszek, hajszőkítők, hajfestőszerek, hajpuderek, színházi festék.
9. Fogporok, szárvizek, fogpaszták, fogkefék dus választékban.
10. Ruha és hajkefék, manikűr és fésű kazetták, tükrök, gumicikkek, sérvkötők, kötszerek, lysoform és más fertőtlenítő szerek, mentőszekrények, mindennemű háztartási cikkek.

KORCSOLYA

különlegességek

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében

== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve házhoz szállítva K 5-